Aquarium-
Terrarium-
en Vijververeniging

Vrij en Blij

NOVEMBER 2014

Aquariumspecialist sinds 1895

aquarium HOLGEN

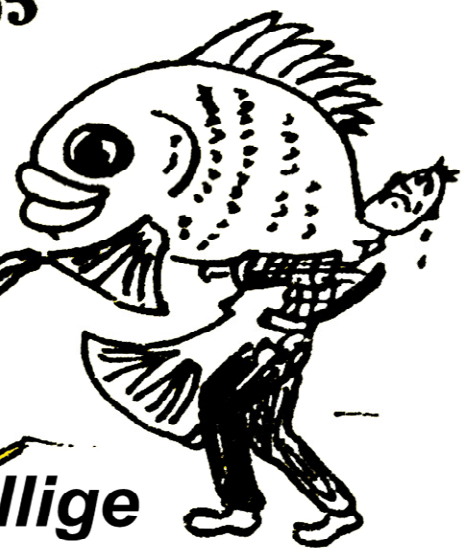

Een echt gezellige
Amsterdamse Aquariumwinkel

Groot assortiment
zee- en zoetwaterdieren
en aquariumplanten

Leverancier van o.a.

Schwarz aquaria
Juwel - aquaria
Dupla - producten

Jacob van Lennepstr. 64
1053 HL Amsterdam

Maandag's gesloten

Telefoon 020 - 6185563 / Fax 020 - 6163434
http://www.aquarium-holgen.nl / e-mail info@aquarium-holgen.nl

Jaargang 2014 Verschijnt
Nr. 9 10 maal per jaar

UITNODIGING

Het bestuur van aquariumvereniging Vrij en Blij nodigt u hierbij uit om op maandagavond **24 november** aanwezig te zijn op de verenigingsavond die gehouden zal worden in "Het Geertruidahuis", Dr. M.L. Kingstraat 2c te Landsmeer. Op deze avond vertoont

R. Uvenhoven

Zijn lezing

Foute Bakken

Vanaf 19.45 uur bent u van harte welkom in "Het Geertruidahuis", Dr. M.L. Kingstraat 2c te Landsmeer.
De aanvang van de verenigingsavond is : **20.00 uur**

Korte inhoud

De titel suggereert dat we kunnen lachen om andermans fouten. En dat is ook een beetje zo. Maar zijn we niet allemaal met een vissenbak begonnen? Wat is het verschil tussen een "vissen"bak en een aquarium? Aan de hand van voorbeelden wordt getoond hoe je een goed aquarium kunt bereiken. Zowel van speciaal- als gezelschapsaquaria. Met foto- en film materiaal. Tot slot bekijken we een film van een 10.000 liter aquarium met goede en foute elementen. Bent u abonnee van Het Aquarium? Dan heeft u al kennis kunnen maken met diverse artikelen van de spreker over het onderwerp foute bakken.

P. J. Zijlstra
Bloemisterij
"Je kunt het zo gek niet bedenken".
Winkelcentrum Nieuwe Gouw 14 - Landsmeer
telefoon 020 - 4825470

afbeelding uit “Foute Bakken” van R. Uvenhoven

NIEUWE LEDEN

Kent u aquarium-, terrarium- of vijverliefhebbers die nog niet lid zijn van een vereniging, vraagt u hen dan eens mee te komen naar een verenigingsavond. Zij zijn van harte welkom.

PROGRAMMA 2014 / 2015

Verenigingsavonden:

24 nov.	R. Uvenhoven	Foute Bakken
22 dec.		Uitslag verenigingskeuring 2014
26 jan		Jaarvergadering 2015
23 febr	T. Verheij	Nieuwe Plantensoorten
30 maart	A. de Graaf	Terugblik Districtskeuring 2015
20 april	W.A. Tomeij	Specialismen in de Aqua Terra liefhebberij
18 mei		programma nog niet bekend
29 juni		programma nog niet bekend

Verzendklaar maken verenigingsblad
15 december, 19 januari, 16 februari, 23 maart, 13 april, 11 mei, 22 juni

Bestuursvergaderingen
3 november, 1 december, 5 januari, 2 februari, 2 maart, 4 mei, 1 juni

Gastheer van de maand
Nog niet vastgesteld

GASTHEER VAN DE MAAND

Op maandagavond 10 november was de vereniging te gast bij de familie Schimmel.
Zo rond een uur of half negen waren we met 6 personen aanwezig.
Het gezelschapsaquarium stond er beter bij dan voorheen. Een wat gewijzigde mannier van onderhoud had voor een duidelijke verbetering gezorgd. De planten moesten nog wat groeien maar te zien dat de planten groeiden en er was weinig alg te zien.
Ingegaan werd op de mogelijke verplaatsing van enkele groepen zodat er nog wat meer contrast en dieptewerking zou ontstaan.
Ook het vissenbestand werd besproken. De groepen diamantzalmen (met jongen) en keizertetra's waren groot genoeg. De groep kardinalen was wat aan de kleine kant. Helaas waren er ook weinig oppervlakte en bodemvissen aanwezig.
Ook de technische voorzieningen werden bekeken. Er was duidelijke scheiding in het filtercompartiment (onder het aquarium) en de elektrische voorzieningen (in de zijpanelen van de aquariumkast
Al met al een gezellige en leerzame avond.

GASTHEER VAN DE MAAND (2)

Heeft u een aquarium, terrarium of paludarium dat u eens aan een aantal andere leden wilt laten zien, geeft u zich dan eens op als gastheer- of gastvrouw van de maand.
Tijdens deze avond kunnen het aquarium en de techniek van dichtbij bekijken worden en vragen gesteld worden over de hobby.

NSW – NBAT 2015
61e Natuurweek in Eys 19 tot 26 juni

Beste natuurliefhebber,

We gaan dit jaar voor de 61e keer met aquarium- terrarium- en andere natuurliefhebbers op stap in het prachtige landschap van Zuid-Limburg en omstreken om te genieten van de natuur. We mijden brede wegen zoveel mogelijk en lopen over wandelpaden door landerijen en bossen. Hierbij komt iedere natuurliefhebber aan zijn of haar trekken, of dit nu op vogel-, planten-, insecten- of ander gebied is, of om alleen maar van de natuur te genieten. Onderweg en na afloop van de wandeling is er weer de mogelijkheid ervaringen met andere liefhebbers uit te wisselen of te bespreken. Ook is er literatuur aanwezig om iets uit te zoeken.

Programma
We hebben ons best gedaan weer een leuk programma samen te stellen en hebben dit jaar de mogelijkheid om weer wat nieuwe gebieden te bezoeken, maar we zullen ook wel bekende plekken tegenkomen.
’s Morgens om 9 uur vertrekken we, te voet of met de bus en we zullen meestal rond 5 uur weer thuis zijn. U kunt rekenen op flinke, maar rustige wandeltochten van ongeveer 15 km met voldoende tijd om te kijken, te fotograferen en even uit te rusten. Bij sommige tochten is het mogelijk eerder af te haken.

Zaterdag 20 juni beginnen we de week met het verkennen van de omgeving van Eys met een rondwandeling door weides, bos en landerijen. Via Piepert komen we op de bloemrijke weitjes waar we misschien de bijenorchis wel weer zien.
Door de Eyserbosschen komen we via Eyserheide in Mingersberg bij de Bernardushoeve. Dan via Bulkemsbroek en Baneheide naar Overeys, waar we een kijkje nemen op het landgoed van kasteel Goedenraad. Hierna weer terug naar Eys.

Zondag 21 juni wandelen we vanuit Eys via Trintelen, Mingersberg en Ubachsberg naar de Putberg en zullen daar vele voorbeelden van wat er in de Limburgse flora voorkomt kunnen zien. Via Huls gaan we dan naar het als rijksmonument geclassificeerde station van de Zuid Limburgse Stoomtrein Maatschappij in Simpelveld. Van hieruit nemen we voor het laatste stukje de Miljoenenlijn naar het station in Eys.

Maandag 22 juni gaan we met de bus naar Kempen~Broek in België en bezoeken hier natuurgebied De Luysen. Het eerste gedeelte gaat langs weilanden, houtwallen, bosjes en greppels. Langs de bosrand vliegt de kleine ijsvogelvlinder en in de struiken hebben we kans de zeldzame grauwe klauwier te zien, maar er zijn hier ook grotere roofvogels. Later volgen we de Abeek, die een van de levensaders van De Luysen is. Bij de vijvers brengen we een bezoekje aan een vogelkijkhut, met uitzicht over het water en de moerassen. Er is een kans om o.a. zomertaling, krakeend, slobeend, fuut, dodaars en bruine kiekendief te zien. In het Stramprooierbroek heeft de bever zich gevestigd en kunnen we misschien de grote weerschijnvlinder en mogelijk boomkikkers zien.

Dinsdag 23 juni We wandelen via Piepert door de Eyserbosschen richting Etenaken, waar we door de mooie Etenaker grub met bijzondere plantengroei lopen. Bij de Geul zien we veel roekennesten en ook maretakken in de bomen. Bij Schoonbron steken we de Geul over en gaat het richting Stokhem. Langs de dassenburcht bij Cartils gaan we weer richting Eys.

Woensdag 24 juni Met de bus naar de Belgische Ardennen voor een wandeling vanuit Solwaster langs de Statte en de Hoëgne. Een wandeling door vrij ruig terrein langs watervalletjes en stroomversnellingen. We passeren de rotsformatie Bilisse en komen langs een soort hunebed.

Donderdag 25 juni brengt de bus ons naar Camerich waar we het Vijlenerbosch ingaan. Door het Elzetterbosch gaan we langs Rott en Elzet naar Hilleshagen en Wahlwiller, om dan over de hoogvlakte weer in Eys te komen.

De avonden zijn gevuld met interessante dia- of beamerlezingen. Er is altijd eerst een korte introductie over de tocht van de volgende dag. Verder zullen we natuurlijk weer terugblikken naar het afgelopen jaar. Daarnaast hebben we een lezing over libellen en juffers en een film over wat er in een jaar in de tuin is te beleven.
Het thema voor de gebruikelijke **fotowedstrijd** is dit jaar **landschap met een glimlach**. U kunt hiervoor maximaal 3 digitale foto's insturen naar loekvanderklugt@gmail.com Dit kan uiterlijk tot zondag 7 juni 2015.

Reservering en kosten
De kosten bedragen € 355,- voor de hele week. Bij dit bedrag is alles inbegrepen.
Indien het aantal deelnemers en de beschikbare ruimte het toelaat, is er ook de mogelijkheid tot huren van een 2-persoonskamer voor 1 persoon. Hiervoor is dan voor de hele week een toeslag verschuldigd van € 115,-.
Als u zeker wilt zijn van deelname is het noodzakelijk u voor het eind van dit jaar aan te melden en het voorschot van € 175,- te betalen omdat wij per 1 januari definitieve afspraken moeten maken met de Eyserhof. Na die datum kunnen wij alleen nog appartementen bijbestellen als die nog beschikbaar zijn. U wordt ingeschreven op volgorde van binnenkomst. Als het maximale aantal deelnemers is bereikt, krijgt u bericht van plaatsing op een wachtlijst. Mocht u zich later aanmelden dan komt u pas in aanmerking als er eventueel een plaats over is, of is vrijgekomen.
Het restant van € 180,- (of € 295,- voor een 2-persoonskamer als u die voor u alleen wilt hebben) moet voor 31 maart 2015 zijn overgeschreven.
Omdat wij de appartementen voor de hele week moeten huren, is bij inschrijving voor een gedeelte van de week, altijd de prijs voor de hele week verschuldigd min de kosten voor het eten op de dagen dat u er niet bent. Is er mede belangstelling door iemand anders voor deze dagen, dan zal na afloop van de week het bedrag voor deze dagen teruggestort worden. Informeert u even naar wat in uw geval de prijs wordt.
U moet zelf zorgen voor een reis- of annuleringsverzekering, omdat wij bij annulering reeds gemaakte kosten altijd aan u zullen doorberekenen.

Het verblijf in Eys

De Eyserhof is een carréboerderij waar ook rundvee wordt gefokt.
Wij hebben hier een optie op meerdere appartementen van 4 tot 6 personen rond de hof en een groter groepshuis voor 16 personen. Op twee kamers na, waar een tweepersoonsbed staat, heeft elke kamer 2 eenpersoonsbedden, voorzien van dekbed en kussen. Het beddengoed is bij de prijs inbegrepen. De appartementen hebben een badkamer met douche en toilet en het grote huis heeft 3 badkamers. Hier is ook een grote kamer met 4 bedden.
Voor handdoeken en keukendoeken in uw huisje moet u zelf zorgen, evenals voor eventueel koffie of thee en overige dingen die u in uw huisje wilt gebruiken.
We hebben de beschikking over een grote recreatieruimte met bar en keuken. Hier gebruiken we de maaltijd en wordt het avondprogramma verzorgd.
Ruud Meertens van Heuvellandcatering verzorgt ook dit jaar weer de maaltijden voor ons. We ontbijten om 8 uur en maken dan gelijk een lunchpakket voor onderweg klaar.
’s Avonds kunnen we weer van een lekker 3-gangenmenu genieten. Ook dit is bij de prijs inbegrepen.
U wordt vrijdag 19 juni na 3 uur ’s middags en voor 6 uur ’s avonds op de Eyserhof verwacht. U kunt parkeren op het parkeerterrein voor de boerderij.
Zorg voor goede waterdichte, ingelopen wandelschoenen of laarzen en gemakkelijk mee te nemen regenkleding of een paraplu.
Korte tijd voor de natuurweek ontvangt u nadere mededelingen, programma-aanvullingen, routebeschrijving naar de Eyserhof en een deelnemerslijst met telefoonnummers en e-mailadressen om afspraken te kunnen maken voor eventueel gezamenlijk reizen.

Een terugblik van voorgaande weken kunt u vinden op www.daniorerio.nl
Heeft u nog vragen of wilt u een inschrijfformulier? Mail gerust: l.sonnenberg@daniorerio.nl
(Foto's, Limerick, tekening en kalligrafie: Lotty Sonnenberg. Tekening en limerick hebben betrekking op onze ontmoeting met het dambordje tijdens de vorige Natuurweek)

BESTRIJDING VAN PLANARIA

Overgenomen uit het verenigingsblad van Aquavo, Purmerend

Ruim twee jaar geleden had ik de pech dat mijn zeewateraquarium (250 x 70 x 70 cm), na het inbrengen van enkele stukken 'levend steen', met rode planaria 'besmet' werd. Aanvankelijk deed ik na de ontdekking van deze bruinrode beestjes er niets tegen. Trouwens, ik wist ook niet wat ik er tegen kon doen. Bovendien leek het allemaal ook niet zo erg. Een aantal weken na de eerste ontdekking bleek mijn bak (vrijwel in één nacht) totaal besmet te zijn met deze platwormpjes. Bijna alle lagere dieren, maar ook de bodem en de decoraties waren bezaaid met planaria: lederkoralen, kolonieanemonen *(Palythoa),* olifantsoren *(Discosoma),* het koraal *Clavularia* en vele andere dieren waren als het ware verstrikt door de planaria.

Actie
Er restte mij niets anders dan in actie te komen. Het afzuigen via een dun luchtslangetje bracht maar even succes, want enkele uren nadien zaten de lagere dieren weer onder de planaria. Het leek wel of ik er niets aan had gedaan. Wellicht toch te laat voor een bestrijding? Uit wanhoop bracht ik een aantal vissen in de bak, een paartje dwergpitvisjes *(Synchiropus ocellatus)* en twee dwerglipvissen *(Pseudocheillinus hexataenia).* In aquariumkringen had ik gehoord dat deze soorten planaria op hun menu hebben staan. Helaas kan ik u verzekeren dat deze vissen de eerste planaria nog moeten vreten.

Preparaat
Op een voor mij goede dag las ik in de 'Meerwasseratlas' (1992) een paragraaf over het bestrijden van planaria middels een chemisch preparaat met de naam 'Concurat L'. Over het in handen krijgen van het middel kan ik enkele A4-tjes volschrijven, maar na het nodige speurwerk was ik eindelijk in staat het begeerde middeltje via Duitse kanalen in handen te krijgen. Ik ging direct aan de slag en volgde daarbij precies de werkwijze die in het

genoemde boek staat beschreven. Eerst zoveel mogelijk planaria afzuigen (dit is van groot belang) omdat tijdens het afsterven van de planaria een bruinrood ‘sap’ vrijkomt dat vaak dodelijk is voor sommige vissen. Ik maakte een dosering volgens het advies van de auteur dat er in mijn geval op neer kwam dat ik tien gram Concurat L in zeewater oploste en aan mijn aquarium toevoegde. Ik wachtte nog twee minuten, totdat ik er zeker kon zijn dat het middeltje via de stromingspompen goed met mijn aquariumwater vermengd was en zette daarna de stromingspompen, het koolfilter, het afschuimfilter en de ozonisator uit en wachtte nu vol spanning af wat er gebeuren ging. Reeds na enkele minuten kwam er al leven in de beestjes, of beter: ze begonnen als het ware voor hun leven te ‘rennen’... te laat; na ongeveer tien minuten was er geen levende planaria meer te bekennen.

Eieren

Helaas zijn bij deze eerste behandeling vier *Chromis viridis* gestorven. Dit bleek echter een uniek incident te blijven. Achteraf bleek namelijk dat ik toch te onzorgvuldig met het afzuigen van planaria was geweest. Inmiddels is deze methode vele malen bij zeeaquariumvrienden met succes en zonder verliezen toegepast. Opmerkelijk is het feit dat de lagere dieren, zoals doopvontschelpen *(Tridacna sp), Acropora-koraal* en kokerwormen absoluut niet reageerden op deze behandeling. Achteraf bleken er toch enkele planaria de behandeling van het aquarium overleefd te hebben, want na enkele maanden was het opnieuw besmet. Nu weet ik dat planaria zich alleen delen, maar waarschijnlijk zetten ze ook eieren af die na ongeveer een week uitkomen. Deze eieren werden dus niet door het genoemde middel aangetast. Tegenwoordig doe ik ca. zeven dagen na de eerste ingreep een nabehandeling. Voor een nabehandeling is een halve dosering voldoende. Inmiddels weet ik ook dat de geadviseerde eerste dosering van 0,8 gram op 100 liter aquariumwater niet noodzakelijk is. Dosering van 0,4 gr/100 l leverde hetzelfde resultaat op. Wel herhaal ik met klem twee belangrijke voorwaarden voor succes: zoveel mogelijk planaria verwijderen vóór de behandeling. Op deze manier wordt het toxisch werkende sap van de stervende planaria tot een minimum gereduceerd. En als tweede aandachtspunt: een nabehandeling is noodzakelijk om herbesmetting te voorkomen.

Peter Huber

Literatuurverwijzing:
Baensch, Hans A. & Helmut Debelius(1992).
Meerwasser Atlas. Mergus Verlag, Melle, Germany, blz 196 e.v.

VOORGROND- OF ACHTERGRONDPLANTEN

Een mooi ingericht tropisch (zoetwater) plantenaquarium is in feite een ‘onderwatertuin’.
Dit is geen negatief bedoelde opmerking, maar geeft wel aan dat we de beplanting kiezen en plaatsen, zoals wij dat het mooiste vinden. We worden daarbij ook nog eens gesteund door allerlei heersende regeltjes en ideeën. In de natuur ziet het er totaal anders uit... Er komen geen mensenhanden aan te pas. De natuur bepaalt hoe hoog Vallisneria wordt. En diezelfde natuur bepaalt ook hoe groot Hygrophila difformis (vaantjesplant) wordt. In de echte onderwaterwereld zijn geen vingers aanwezig van begaafde aquarianen die Nymphaea lotus rubra (Tijgerlotus), zodra er meer dan zes bladeren zichtbaar worden, deze simpelweg verwijderen om vooral maar te voorkomen dat de prachtige plant te hoog en te omvangrijk wordt. Of het zijn dezelfde knijpende vingers die de lengte van Lobelia cardinalis bepalen, omdat we dat plantje meestal alleen maar geschikt vinden om in een ‘straatje’ op de gewenste hoogte te houden.

Foto: Lobelia cardinalis (midden onder).

Zoals gezegd, we zijn aan het onderwater-tuinieren en sollen soms een beetje met de natuur. Je kunt jezelf de vraag stellen: ‘wat is eigenlijk een voorgrondof achtergrondplant?’.

Ontegenzeggelijk mag, om een voorbeeld te noemen, Vallisneria gerekend worden tot een achtergrondplant bij uitstek. Met een bladlengte, variërend van 50 tot 200 centimeter, is het onmogelijk deze laag te houden. Tot echte voorgrondbeplanting mogen de meeste Cryptocorinesoorten gerekend worden. De meeste soorten bereiken een hoogte van ongeveer twintig centimeter. Maar wie heeft ooit bepaald dat onze overbekende Vaantjesplant (Hygrophila difformis) per definitie een achtergrondplant is? De enthousiaste onderwater-tuinier ‘topt’ de plant toch tot de gewenste hoogte, dus waarom zou je deze plant niet laag kunnen houden en met de prachtige, frisgroene koppen een veld op de voorgrond creëren? Toegegeven, deze plant bewust ‘laag’ houden brengt relatief veel werk met zich mee, gezien het groeitempo en de natuurlijke neiging om in de lengte te groeien. Maar je kunt er wel degelijk een prachtig veldje of straatje van maken. Dat Lobelia cardinalis alleen maar als voor- en middenbeplanting gebruikt wordt, hoeft ook al niet voor iedere aquariaan te gelden. Juist de geleidelijke overgang van het geijkte straatje naar hoog oplopend tegen de achterwand, kan een totaal ander effect geven. De suggestieve dieptewerking wordt daarmee teniet gedaan, maar dat kan wel weer op een andere manier gecompenseerd worden. In weinig aquaria zie je de eerder genoemde Tijgerlotus in volle pracht en praal een flinke ruimte tegen de achterwand in beslag nemen. Als de plant van de aquariaan zijn gang mag gaan, zal de Lotusplant beter zijn natuurlijke groeiproces voltooien en wordt de omvang groter. Met zijn prachtige, donkerrode bladeren, zal de Tijgerlotus in vol ornaat een lust zijn voor het oog.

Joop Aret,

Bron: Paradijsvis Alblasserdam. Uit: Leeri Nieuws.
Foto’s Handboek Aquariumplanten van Christel Kasselmann.

Aquarium-, Terrarium-, en Vijververeniging Vrij en Blij
Opgericht : 1 november 2001

KvK : 34164757
Aangesloten bij de Ned. Bond 'AQUA TERRA'
Onderdeel van jeugdver."Vrij en Blij" te Landsmeer

Oplage : 60 stuks + 150 elektronisch
Druk : Jeugdvereniging Vrij en Blij

BESTUUR

Voorzitter **C.J. de Best**
Garstkamp 314
1103 PH Amsterdam
06 - 54678741

Secretaris **A. de Graaf**
Langebreek 5
1121 KP Landsmeer
020 - 4824836
email: vrij-en-blij@hetnet.nl

Penningmeester **J. Westmaas**
Meteorenweg 108
1033 HG Amsterdam
020 - 6313726

Internetadres tijdelijk niet beschikbaar

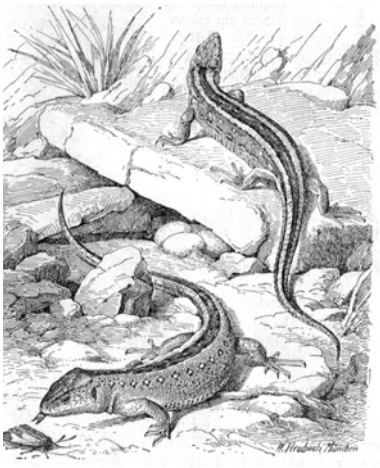

Contributie 2014 per jaar (bij vooruitbetaling)

Volwassen leden (incl. "Het Aquarium")	€ 66,00
65+ leden (incl. "Het Aquarium")	€ 62,00
Jeugdleden (t/m 17 jaar)	€ 58,00
Lid, tevens lid bij een andere aquariumver.	€ 32,00
Donateurs met ver. blad	€ 32,00
Donateurs zonder ver. blad (minimaal)	€ 10,00

Betalingen:
NL13 INGB 0004 5109 65
t.n.v. A.T.V. Vrij en Blij, Amsterdam

Verenigingsavonden:

Verenigingsavonden worden gehouden in:
"Het Geertruidahuis", het verenigingsgebouw van jeugdvereniging "Vrij en Blij",
Dr. M.L. Kingstraat 2c, te Landsmeer op de laatste maandag van de maand.
tel.: 020 - 4824887

ADVIES OP AQUARIUMGEBIED

C.J. de Best (zeewater) tel. 06 - 54678741
A. de Graaf (techniek, water, vissen, planten) tel. 020 - 482 48 36

INSCHRIJFFORMULIER

Hierbij geef ik mij op als

- ○ Lid
- ○ Jeugdlid
- ○ 65+ lid
- ○ B-lid
- ○ Donateur

Van A.T.V. Vrij en Blij

Naam: _____

Adres: _____

Postcode – Woonplaats _____

Telefoonnummer: _____

AUTO EN MOTORVERKEERSSCHOOL

VAN GULIK

Plejadenplein 44
1033 VL Amsterdam
Tel. 020 – 6314757
http://www.rijschoolvangulik.nl

Wilt U uw rijbewijs halen?
Verkeersschool VAN GULIK biedt U alle mogelijkheden

Lessen en examens zowel in Amsterdam als Zaandam

Theorielessen elke maandagavond
Voor meer informatie:
Bel bovenstaand telefoonnummer, wij staan voor U klaar

Redactie:
Langebreek 5
1121 KP Landsmeer